

Terminus ad hujusmodi juramentum praestandum.

§. 10. Quae quidem juramentum, & homagium idem Rex infra decem dierum spatium, postquam a Magistro, qui est & erit pro tempore, fuerit requisitus ab eodem Magistro offerente recipere teneatur. Quod si Rex ipse juramentum, & homagium hujusmodi infra terminum ipsum forte recipere non curaret; liceat dicto Magistro, qui est, & erit pro tempore, absque praedictorum praestatione, & Regis ipsius licentia recedere, & officium Magisterii bonorum hujusmodi exercere libere: & si pro utilitate dicti novi Ordinis sibi videbitur expedire, administrare plenarie in eisdem.

Absente Rege praestanda Locumtenenti ejusdem.

§. 11. Si vero in primo ejusdem Magistri dicti novi Ordinis Militiae Jesu Christi adventu, quem nunc praeficimus, & qui praeficietur pro tempore, ad Regna praedicta, dictum Regem, qui nunc est, vel qui pro tempore fuerit, ab ipsis Regnis abesse forte contigerit, idem Magister locumtenenti dicti Regis teneatur juramentum praestare, & homagium facere supra dicta.

Absente vero Magistro, juramentum praestet ejus Locumtenens.

§. 12. Eodem vero Magistro absente locumtenens ipsius teneatur dicto Regi, si in aliquo dictorum Regnorum extiterit; alioquin ejusdem Regis Locumtenenti juramentum praestare, & homagium facere, sicut superius est expressum. Et si contingeret fortassis interdum, quod Ordini & bonis praedictis Magister aliquis non praesentet, Locumtenens ipsius, aut ille, qui bonorum ipsorum administrationem habuerit, praefato Regi vel ipsius Locumtenenti ipso Rege a Regnis praedictis absente Juramentum praestet & homagium faciat supra dicta.

Simile juramentum ab inferioribus Praeceptoribus ejus emittendum.

§. 13. Inferiores quoque Praeceptores dicti Ordinis Militiae Jesu Christi, eorumque Locumtenentes, cum Praeceptores ipsos a dictis Regnis ejusdem Regis abesse contigerit, antequam incipiant in bonis administrare praedictis, offerre juramentum & homagium hujusmodi dicto Regi, si ipse in aliquo loco dictorum Regnorum, in quo Praeceptorum hujusmodi fuerit, praesens extiterit, alioquin Locumtenenti ejus infra praedictum tempus hujusmodi juramentum praestare & homagium facere teneantur; quo elapso sive praedicta juramentum & homagium sint recepta, vel etiam non recepta; liceat praedictis Inferioribus Praeceptoribus, vel ipsorum Locatenentibus ad eorum loca redire, & absque praedictorum praestatione, Regis ejusdem seu Locumtenentis ipsius licentia, in bonis administrare libere supra dictis.

Magister, ac Praeceptor & Regi teneantur praestare, quae eidem ab Ordine Hospitalar. exhibentur.

§. 14. Volumus tamen, quod Magister ipse aut Praeceptor major praedicti Ordinis Militiae Jesu Christi, seu Locumtenens ipsius eo absente, & Praeceptores alii, seu eorum Locatenentes, qui fuerint sub eodem in Regnis, & Terris ejusdem Regis ad Curias ipsius Regis accedant, & eis, & suis haeredibus, ac Successoribus omnia faciant, quae Ordo Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani in Regnis praedictis consuevit sibi, ac Praedecessoribus suis facere consuevit: Reservatis etiam omnibus juribus, & servitiis praefato Regi, & Successoribus suis a praefato Ordine Militiae Jesu Christi, praedictis.

De Magistri electione.

standis, quae dictus Rex, & Praedecessores sui a dicto Ordine Hospitalis in Regnis, praefatis existente retroactis temporibus habere consueverint, & adhuc habere noscuntur.

§. 15. Statuimus praeterea, & etiam ordinamus, quod quotiens per cessionem vel decessum ipsius Magistri dicti novi Ordinis, vel quocumque alio modo eundem proprio carere Magistro contigerit, aliqua Militaris, & Religiosa persona eundem novum Ordinem expresse professam, a Fratribus ejusdem novi Ordinis iuxta morem hactenus in Calatraven. Ordine observatum, eligi debeat in Magistrum: Qui absque alia confirmatione pro confirmato, Auctoritate Apostolica habeatur: quodque a tempore vacationis per ejusdem Magistri obitum, vel alio quocumque modo, novi Ordinis memorati, Illi Milites, & Fratres ejusdem novi Ordinis bona ipsius in eodem novo Ordine libere administrant, quousque eidem novo Ordini fuerit, ut praemittitur, de Magistro provisum, qui iuxta observantias dicti Calatraven. Ordinis, quas circa hoc in praedicto novo Ordine volumus observari, ad administrationem huiusmodi fuerint deputati: & nihilominus dicti Procuratores promiserunt, se bona fide facturos, & curaturos, quod praedictus Rex ea omnia, & singula prout ad eum pertinebit, pertinere poterit, & debeat, approbabit, rata habeat, & grata, eaque servare, & adimplere curabit, ullo unquam tempore in contrarium non venturus.

Haec omnia rata habita a Nuntio Regis.

§. 16. Tenor autem Procuratorii sui Mandati dictorum Petri, & Joannis per omnia talis est.

Tenor mandati Regis.

§. 17. Noverint universi praesentis procuratoris literas inspecturi, quod Nos Dionisius Dei gratia Rex Portugalliae & Algarbii constitutum facimus, ac etiam ordinamus Procuratores nostros veros & legitimos & sufficientes ac Nuntios speciales nobilem Virum Joannem Laurentii Militem, & discretum virum Petrum Petri Columbriem. Canonicum, familiares nostros latorem, seu latores praesentium utrumque ipsorum in solidum ita, quod non sit melior conditio occupantis, sed quod unus inceperit, alter mediare valeat & finire super quibuscumque gratiis pro nobis & dictis Regnis nostris a Sanctissimo Patre, ac Domino, Domino Joanne Divina Providentia Sacrosanctae Romanae, ac Universalis Ecclesiae Summo Pontifice impetrandis, necnon ad tractandum ordinandum, & compositionem faciendum, seu componendum cum dicto Domino Summo Pontifice, & cum aliis quibuscumque, qui sua crediderint interesse, super omnibus & singulis bonis, quae a Fratribus Ordinis quondam Templariorum in Regnis nostris tenebantur, & super omnibus aliis bonis, quae in eisdem Regnis nostris a quolibet alio Ordine militari tenentur seu teneri consueverint, & super ponendis, seu ordinandis Magistro seu Magistris, in omnibus praefatis bonis, prout dictis Procuratoribus nostris & cuilibet eorum videbitur expedire, concedentes sibi, & utrique ipsorum plenam generalem & liberam administrationem super negociis praedictis.

dictis & quolibet eorundem, & generaliter ad omnia alia, & singula faciendum, & exercendum, quae circa praemissa, seu praemissorum quodlibet fuerint necessaria, seu etiam opportuna, & quae Nos facere possemus, si personaliter praesentes essemus, etiamsi mandatum exigant speciale: Promittentes Nos ratum, & firmum perpetuo habituros, quicquid per dictos Procuratores nostros seu per alterum ipsorum actum seu procuratum fuerit in praemissis, & in quolibet praemissorum sub hypotheca & obligatione omnium bonorum nostrorum. In cujus rei testimonium has nostrae procuracionis Literas sigillo nostro dependenti fecimus communiri. Datum Ulixbone XIV. die mensis Augusti. Rege mandante Dominico Joannis notavit era millesima trecentesima quinquagesima sexta.

Forma Juramenti Magistri praestandi Rom. Pontifici.

§. 18. Forma vero Juramenti, quod idem Egidius Martini Magister dictae Domus Ordinis Militiae Jesu Christi, & quilibet Successorum suorum praestabit talis est.

§. 19. Ego . . . Magister Domus Ordinis Militiae Jesu Christi ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero Beato Petro Sanctae Apostolicae Ecclesiae Romanae, & Domino meo Papae suisque Successoribus canonice intrantibus, non ero in consilio aut consensu vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, consilium vero quod mihi credituri sunt per se aut per Nuntios suos sive per Literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam: Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri adjutor eis ero ad retinendum, & defendendum salvo meo ordine contra omnem hominem, Legatum Apostolicae Sedis in eundo, & redeundo honorifice tractabo, & in suis necessitatibus adjuvabo, vocatus ad Synodum veniam, nisi impeditus fuero canonica praedictione; Apostolorum limina singulis Triennii visitabo, aut per me, aut per meum Nuntium, nisi Apostolica absolvar licentia: possessiones vero ad domum meam, & Ordinem praedictum spectantes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, neque de novo infeudabo, vel aliquo modo alienabo inconsulto Romano Pontifice. Sic me Deus adjuvet, & haec Sancta Dei Evangelia.

Etiam.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Constitutionum, donationum, concessionum, annexionum, unionum, institutionis, ordinationum, praefectionis, absolutionis, missionis, dationis, voluntatum, incorporationis, applicationis, & statuti infringere &c.

Dat. die 14. Martii 1319. An. III.

Datum Avenioni secundo Idus Martii, Pontificatus nostri anno III.

Excommunicatio contra Extrahentes, & Introducentes Victualia, merces, & alia in Ducatu Ferrariae absque Sedis Apostolicae Officialium licentia, & signo.

Ex Regis in Archiep. Vat.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei; Ad perpetuam rei memoriam.

Causae sanctae legis.

AD nostrum Apostolatus auditum relatio fide digna perduxit, quod nonnulli Ferrariens. Cives, & alii, qui propriis finibus non contenti ad nostra, & Ecclesiae Romanae jura aviditatis oculos iniecerunt, ad Civitatem nostram Ferrariensem, suique districtus loca Bladum, & alia victualia, diversas mercationes, & merces, equos & alia animalia, & res diversas sub signo Bullette ipsorum, quod solum ad nos, & ipsam Ecclesiam pertinet, per se, & alios propria temeritate deferunt, & in eis etiam introducunt, & extrahunt exinde non absque nostro, & ipsius Ecclesiae Romanae grandi praedictio, & contemptu: Gabellam vero seu Datum ex iis debitam, & solitam solvi nobis, & eidem Ecclesiae Romanae recipiendo, & etiam auferendo.

Constitutio de qua in Rubrica.

§. 1. Nos igitur cohibere tanta praesumptionis audaciam intendentes auctoritate Apostolica de Fratrum nostrorum consilio, ac in perpetuum valitura constitutione statuimus, & prohibemus expresse, ne aliquis Clericus, vel Laicus undecumque, & quuscumque conditionis, status, vel dignitatis existat, bladium & quavis alia victualia, mercationes, & merces, Equos, & quaecumque alia Animalia, res, & bona in quibuscumque consistant, sub hujusmodi Bullette, & quocumque alio signo, praeterquam sub illo, quod ad hoc per Officiales nostros Civitatis ejusdem deputatum existit, de dictis Civitate, ac Districtu quovis colore quaesito extrahere, aut introducere in eisdem, ac hujusmodi Signo uti, aut Gabellam recipere quocummodo praesumat.

Pena contra inobedientes.

§. 2. Nos enim omnes, & singulos contrarium attentantes excommunicationis sententiam incurere volumus ipso facto ipsorumque Terras, & loca Interdicto Ecclesiastico subjacere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, prohibitionis, & voluntatis infringere &c.

Dat. die 12. Junii 1319. An. III.

Datum Avenioni secundo Idus Junii Pontificatus nostri anno Tertio.

XXII.

Constitutio penarum contra offendentes, vel alias quibusvis modis perturbantes Rectorem Beneventanum, ejusque Officiales, & Ministros.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Uos predixit Apostolus dies instare novissimos, quibus abundaret Ecclesia filii charitas refrigescit dum fidelitatis debito violato se ad infidelitatis ignominiam convertentes, contra eam ausibus detestandis insurgunt, illam crebris lacebant injuriis, turbant molestiis, & in suis fidelibus, & Ministris offendere graviter non verentur.

Habet siquidem multorum, Fidelium vulgata relatio immo longe lateque ipsa injuriosa transgressus evidentia manifestat, quod ab olim nonnulli Beneventani Cives tanquam infideles, ac stolidi a fidelitate, qua Ecclesia predicta tenentur, in devium declinantes erroris, diversis Rectoribus, qui eis, & Civitatis Beneventanae nobis, & eidem Ecclesiae Romanae subjectae, felices recordationis Bonifacii, Clementis, ac Benedicti, & aliorum diversorum Romanorum Pontificum, Praedecessorum nostrorum, ac etiam ejusdem Ecclesiae Vacantis temporibus auctoritate Apostolica praesuerint, amovemus, & a quorumlibet tueri molestiis tenebantur, damna gravia irrogantes, eos probrosis provocaverunt injuriis, dispendiosis contumeliis affecerunt, & aliquibus eorum personaliter captivatis, quibusdam vulneratis letaliter, & quampluribus hostiliter ab eodem fugatis regimine, ipsos bonis omnibus non absque multa ipsius Ecclesiae iniuria, & contemptu per violentiam spoliaverunt: sed & diebus non longe praeteritis Cives ipsi, in sua inveterati malitia nescientes, a tanta temeritatis excessibus, quos iam in usum perverae deduxerunt consuetudinis, abstinere, similia repetere praesumpserunt, continuatione damnabili mala malis adicere, & peiora coacervare prioribus, ac si sedus, cum iniquitate pepigerint, non verentes; Nos igitur talium praesumptorum audaciam nolentes dissimulationi relinquere, quin potius, ut homines tam scelesti penarum saltem impositionibus gravium territi, relabi in consimilibus temeritatis inivium in antea pertimescant, remediis, quibus possumus, praecavere, ac animarum suarum saluti, & dictae Civitatis pacifico statui paternis affectibus prospicere cupientes, de Fratrum nostrorum, consilio, hac in perpetuum valitura con-

stitutione sancimus, ut quicumque Civis Beneventanus, aut Incola fame suae prodigus ipsius Ecclesiae reverentia calcata, in hoc sceleris genus irrepserit, quod Rectorem qui pro tempore regimini eiusdem Civitatis Apostolica auctoritate praesuerit, aut Vicarium, seu Locumtenentem, aut Judicem eius, quod absit, occiderit, aut ad offendendum illum, insecutus extiterit, ceperit, captivaverit, detinuerit, percusserit, aut etiam vulneraverit, vel ad locum, ubi moram traxerit, insultum fecerit, aut illum obfuderit, seu bonis aliquibus spoliarit, sive de suo regimine vel officio forsitan expulerit, vel fugarit, seu forcus fuerit facientis, vel ad id dederit auxilium, consilium, vel favorem directe vel indirecte, publice vel occulte, cuiuscumque fuerit conditionis, dignitatis vel status, excommunicationis sententiae, Universitatis vero seu Communitatis, si deliquerit, in praedictis ac dicta Civitas Beneventana earumque territorium, & Districtus Interdicto Ecclesiastico subiacent ipso facto: a qua quidem excommunicationis sententia nullus praeterquam a Romano Pontifice, nisi dumtaxat, in mortis articulo, valeat absolutionis beneficium obtinere. Et quia Beneficia propter ingratitude revocantur, omnes, & singulos excessuum huiusmodi patratores, & socios, complices, & sequaces ipsorum, & alios supradictos, si sententias subinuerint antedictas, omnibus privilegiis, indulgentiis, libertatibus, & immunitatibus realibus, & personalibus, eis sub quacumque forma verborum, ab Apostolica Sede concessis, nec non dignitatibus, & officiis publicis quibuscumque, dictoque Clericos omnibus eorum beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, etiam dignitates, personatus, vel officia fuerint, quocumque nomine censantur, Apostolica auctoritate privamus de Fratrum consilio praedictorum, & ab eis sententialiter amovemus: & tam eos, quam laicos supradictos reddimus inhabiles, & indignos ad easdem Dignitates, vel Beneficia Ecclesiastica, aut officia publica, quomodolibet admittantur. Feuda quoque, jura, honores, & officia, & alia quaecumque bona immobilia, quae in Civitate, Territorio, & Districtu praedictis, & alibi ubicumque, a praedicta Romana Ecclesia obtinere noscuntur, de praedictorum Fratrum consilio confiscamus: alios vero feudis, iuribus, honoribus, officiis, & bonis immobilibus, quae a quibusvis aliis tenent Ecclesiae, sint ipso iure privati, quae sic ad easdem Ecclesias revertantur, quod de illis earum Rectores, pro sua voluntate disponant. Dignum est enim, quod talium patratorebus scelerum reatus suos penarum acerbitate desentibus penales fletus ipsorum cedant posteris ad terrorem, & ad eorum confusionem perpetuam transeant in memoriam futurorum. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrarum sanctionis, concessionis, & adiectionis infringere, &c.

Datum Avenioni, Quinto decimo Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Die die 15. Julii 1319. An. III.

Re-

Causa legis ferenda.

Poenae prout in Rubrica, iis interminatis qui ea patravissent, quae ibidem explicantur.

XXIII.

Reservatio Ecclesiarum, aliorumque Beneficiorum, in Dominio Romanae Ecclesiae constitentium, ad quae quis consuevit per electionem assumi.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Imminente nobis, licet immeritis, Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium sollicitudine generali, circa illa praecipue nos adhibere convenit salutaris & vigilis providentiae studium, quae in Terris ad Nos, & Romanam Ecclesiam spectantibus, constituta fore noscuntur.

Ad statum itaque pacificum & tranquillum Terrarum earundem, & partium vicinarum sollicitis studiis intendentes, ac cupientes attentius, quod Archiepiscopales, & Episcopales, ac Collegiate Ecclesiae, nec non Abbatae, Monasteria, Prioratus, & alia loca ecclesiastica quaecumque, secularia & regularia, exempta & non exempta, ad quorum regimina per electionem Praelati consueverunt assumi, in eisdem Terris consistentia, ubicumque dictae Terrae consistant, cum illas vel illa pro tempore per cessum, vel defectum, seu alias quomodocumque Pastorum, vel Administratorum regimine carere continget, personis pacem amantibus, Nobis, & eidem Ecclesiae Romanae fidelibus, & alias idoneis, nostrae cooperationis ministerio committantur, provisionem omnium & singularum Archiepiscopatum, Episcopatum, aliarumque Collegiarum Ecclesiarum, nec non Abbatiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum Ecclesiasticorum quorumlibet praedictorum, consistentium in Terris praedictis, nunc vacantium & vacaturorum imposterum, quoties eas vel ea quocumque modo vacare continget, aut aliquam seu aliquod eorumdem, dispositioni & ordinationi nostrae, & Sedis Apostolicae usque ad nostrum & ipsius Sedis beneplacitum, de Apostolica potestatis plenitudine reservamus: auctoritate Apostolica universis Ecclesiarum, Abbatiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum Ecclesiasticorum quorumlibet praedictorum Capitulis, Collegiis, Conventibus, & Personis districtius inhibentes, ne in eisdem, ad aliquam electionem, nominationem, vel postulationem, seu provisionem quacumque, si vacationis tempus in eis, vel aliqua seu aliquo ex eisdem nunc forsitan imminet, vel imposterum imminet, quoquomodo procedant: Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane quicquid contra huiusmodi reservationem & inhibitionem nostras a praedictis Capitulis, & Conventibus, ac aliis quibuscumque personis, quavis auctoritate scienter vel ignoranter extiterit attentatum.

Irritatio contrarium.

Clausula.

Die die 13. Sep. mbris 1319 An. IV.

Re-

Decretum, de quo in Rubrica.

XXIV.

Mandatum Archiepiscopis, & Episcopis Angliae, ut eos publice denuncient excommunicatos, qui contra Sedis Apostolicae prohibitionem Hiberniam armis impetere, caedibusque, & rapinis miscere ausi fuerant.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei, Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, per Regnum Angliae constitutis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Udum personam Carissimi in Christo filii nostri Eduardi Regis Angliae illustris, suique Regni statum a guerrarum fluctibus liberos, & discriminibus turbationis reddere cupientes immunes, ad procurandum ejusdem Regni quietem, tranquillitatem, & pacem, ut Rex ipse securitatem sibi ab aemulorum insidiis acquisita utilitatibus propriis posset vacare commodius, seque ad intendendum circa negotium Terrae Sanctae, nostris praecordiis non mediocriter insidens, ad quod, ut asserit, vehementer anhelabat, idque viriliter prosequendum habilis praeparare, opportunum Apostolicae Sedis favorem, quantum cum Deo potuimus, studuimus adhibere.

Propter quod, tunc fide digna relatione percepta, quod nonnulli Nobiles & Magnates Regem ipsum & Regnum, ac terram suam Hiberniae invadere ausu temerario & illicito nitebantur: Nos eorumdem, in hac parte conatibus opportunis obviare remediis intendentes, & ad id expedire noscentes gladium exerci spiritualem, in omnes & singulos cuiuscumque forent praesentiae, dignitatis, aut status, qui Regem ipsum, Regnum, & Terram praedictam invadere; aut eadem Regnum, & Terram contra Regem eundem cum armis & sine armis intrare praesumerent; vel alias turbarent, aut turbatoribus, seu invasoribus in pecunia, equis, armis, vel aliis praestarent auxilium, vel favorem publicum vel occultum, excommunicationis sententiam duximus promulgandam, a qua eos, sine speciali mandato Sedis Apostolicae, nisi forsitan in mortis articulo prohibuimus absolvi: in qui si absoluti fuissent, & ipsos contigisset sanitati restitui, nisi post reparatam sanitatem huiusmodi satisfacerent infra mensem, eadem sententia ligari volumus eo ipso. Dantes dilectis filiis nostris Guacelmo tituli Sanctorum Marcellini & Petri Presbytero, ac Lucae Sanctae Mariae in Vialata Diacono Cardinalibus, nostris litteris in mandatis, ut ipsi, vel alter eorum per se, vel alium, seu alios, huiusmodi excommunicationis sententiam, ubicumque expedire viderent, & praecipue in locis maritimis, seu mari vicinis, solemniter publicarent; non obstante, si alicui vel aliquibus sub quacumque forma vel conceptione verborum a Sede Apostolica esset indultum, quod excommunicari non possent per litteras Sedis ipsam non facientes plenam & expressam, ac de-

Ex Collat. Rimer. Tom. III. p. 310.

Suas curas exponit Pontifex pro procuranda Regno Angliae pace.

Ad id anathemate definitis Hiberniam quomodo debet perturbantes.

Et duobus Cardinalibus praecipit, ut huiusmodi sententiam promulgarent.

Z ver-

verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, prout in litteris nostris inde confectis plenius & seriosius continetur.

§. 2. Cum autem predicta littera in predictis, & aliis locis illarum partium solemniter, sicut ex predictis Lucae Cardinalis relatione percepimus, fuerint publicatae, & demum post publicationem ipsarum, prout fama publica referente multorum fide dignorum relatione percepimus, nonnulli Magnates, Nobiles Regni Scotiae, & adherentes eisdem, Regnum & Terram predicta manu armata ingredienti...

Nonnulli vero eo tenore decesserunt, ut omnia huiusmodi eisdem, rapinisque suis, succurrerint.

Eos itaque excommunicatos denunciari publice, mandari Archiepiscopis, & Episcopis Angliae.

Dat. die 27. Decem. 1319. An. IV.

Datum Avenione Sexto Kal. Januarii Pontificatus nostri anno quarto.

XXV.

Canonizatio S. Thomae Episcopi Herfordiensis in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum festivitatis institutione pro die 2. mensis Octobris.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei, Universis Christianis, praesentes litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Unigenitus Filius, splendor gloriae, ac figura substantiae Patris, qui prolapsi medela hominis, exinanens semetipsum, factus in utero Virginis Verbum caro, de horro militantis Ecclesiae modo rosas coloris ignei, nunc lilia candoris nivei, nunc violas odoris placidi, colligere, suisque offerre aspectibus non desistit, in hodiernis temporibus advesperascente die, Mundi hujus labilis termino propinquante, de radice matris Ecclesiae florem fecit ascendere, ex Jacob nostro oriri jussit Stellam splendidam matutinam.

§. 1. Ecce namque quod, qui sedens in throno, omnia facit nova, novi Confessoris, Beati videlicet Thomae Herfordiensis quondam Episcopi, nova magnalia Mundo prodit, ejus fama offert magnifice, vitam offert imitandam a cunctis, ut regulam fulgidam, & exemplar.

§. 2. Legentur igitur Coeli fursum, qui hunc Sanctum gloriosum in se suscipiunt; & exultet Terra deorsum, quae superius transmittit Praesulem tam mirandum. Plaudant ob hoc coetus Angelici, & canoro júbilo Deum laudent: Huic occurrant caelestes cunei: Hunc collaudent festiva Coeli Cives: Collatetur immense Christi sponsa mater Ecclesiae tanta prolis claritate fecunda, quae terram deserens & terrena, caelestis imperii admirabilis, ipse ineffabili throno gaudet.

§. 3. Ut autem lucerna splendidae vitae suae posita super candelabrum domus Dei non lateat, sed pateat cunctis fidelibus; ut caelestis & perpetuae vitae norma, de suis felicitibus moribus & actibus, aliqua de multis ad utilitatem audientium referamus. Ipse namque, quem fides firmum, spes erectum, Dei & proximi abundans caritas fecit latum, circumspexit prudentia, temperantia in omnibus ordinatum, innoxius cunctis iustitia, audacem & strenuum fortitudo, virtutum omnium aromatis redolebat, velut plena divinorum carismatum apotheca.

§. 4. Sane beatus hic Thomas, natione Anglicus, Angelicus homo, ipse de parentibus nobilibus & Catholicis originem suam trahens, ab aetate primae morum honestate praeclearus, studiis litterarum sic se dedicavit totaliter, sic in ipsis sollicite studuit & profecit, quod tam in humanis scientiis, quam etiam in divina honorem magisterii est adeptus; postque doctrinae suae radios longe lateque diffundens, quamplures ad iustitiam erudit, velut luminare in mundo praefulgidum continens verbum vitae.

§. 5. Ne

Exordium.

B. Thomas Episcopus Herfordiensis.

De eius sanctissima vita proponitur.

Ejus virtutum brevis enumeratio.

Genus, & Primordia.

§. 5. Ne autem terrena carnis inhabitatio, deprimeret secum sensum caelestia cogitantem, ipsam, ut serviret spiritui, vigiliis & abstinencia, necnon pungenti cilicio, sed & cibi & potus parsimonia continua macerabat, abstinens a vino saepius, sciens, quod in ipso lubricum lateret carnis. Sciens etiam, quod Deus se promittit in obiectum & premium mundis corde, a juventute sua castitatis pulchritudinem adamavit. Proptereaque mulierum consortia, quae pretiosam viri animam rapiunt, ac ipsarum blanda colloquia prudentissime devitabat: noverat namque, quod propter mulieris speciem a qua factum est peccati initium, multi perierunt.

Erga pauperes, proximaque charitas.

§. 6. Iste Sanctus etiam, ut alter Iob, simplex, reclusus, ac timens Deum, a Christo didicit esse mansuetus, mitis corde, humilis, & benignus; misericordia nihilominus, quae ab infantia secum crevit, erga pauperes & afflictos suae pietatis viscera sic affecit, quod ipse verus pauper spiritu, dives rebus, illos largis sustentabat elemosynis, istos vero crebris consolationibus refovebat; cum Apostolo namque Paulo infirmabatur cum infirmantibus, & cum patientibus scandalum, utebatur.

Optimus Praesul.

§. 7. Hic demum Sanctus de innocente, agno factus in Herfordiensi Ecclesia bonus Pastor se ipso in mente major effectus est, studens semper de virtute progredi in virtutem, quo in tempore in Dei templo, in virtutum culmine positus sic effulsit, quod merito gemma Praesulum dici posset.

Orationi vacans.

§. 8. Orationi vero insistebat assidue, ac sui fervorem spiritus demonstrabant in orationibus & celebratione Missae abundanter ex oculis lacrymarum defluentes.

Pastoris patribus optimus fungens.

§. 9. Commisiss vero sibi oves perducebat ad pascua, & a lupis protectas rapacibus, pastasque verbo & exemplo pariter ad Christi caulas sedule reducebat.

Roma moritur, multaeque ubique claret miraculis.

§. 10. Jura vero suae Ecclesiae defendebat, indutus iustitia ut lorica; paratus namque pro sibi commissio grege animam ponere, non timuit in hoc Principem nec Magnatem.

Puella de terra vitae restituta.

§. 11. Et quia dignum erat, quod huic tam excellenti merito daretur aeterna requies post laborem, cum pro suae causis Ecclesiae ad Romanam pervenisset curiam, diem clausit extremum, receptis devote prius Ecclesiae Sacramentis. Sicque vir felix iste, ad Deum transmittendo spiritum, de peregrino, & advena factus est eximius coeli civis; & quod decebat, multum divinam potentiam majestatis, ut Sanctum hunc in coelis regnare secum, per signorum evidentiam fidelibus declararet, ipsum coruscare in tertia miraculis multis fecit; quorum quaedam fidelibus probata testimonis, ad Dei laudem, & gloriam Sancti huius duximus inferenda.

§. 12. Quedam namque puella aetatis annorum quinque, quae tempore longo in quodam profundo stagno steterat mortua & submersa, extracta inde frigida tota & rigida, non habens aliquod signum vitae, facta ad Sanctum hunc pro ejus resurrectione voto, vitae fuit pristinae restituta.

Ball. Rom. Tom. III. Pars II.

§. 13. Infans etiam biennis quidam in aqua quadam submersus, & mortuus extractus inde, post factum pro ipso votum miraculose exivit suscitatus.

§. 14. Puer quidam annorum novem, submersus in quodam flumine, postquam extractum de aqua Sancto huic aliquid deoveront, restitutus est vitae pariter & saluti.

§. 15. Parvulus alter aetatis unius anni cum dimidio, cujus supra caput dormientis in area rota transiverat onus currus, qui a bobus quatuor trahebatur, mortuus ex hoc, recuperavit vitam & animam meritis Sancti huius.

Alii mortui suscitati.

§. 16. Infans alius nondum aetatis annorum duorum in fundo cujusdam fossati, in quem locum de ponte altitudinis magnae de nocte, asseritur cecidisse, repertus mortuus, frigidus, omnino, & rigidus absque aliquo signo vitae mensuratus ad hunc Sanctum, vitae fuit mirabiliter restitutus.

§. 17. Mulier quaedam, quae septem annis sic contracta fuerat, quod nec stare nec ire poterat per se ipsam, portata ad tumulum S. Thomae oratione ibidem facta per ipsam, restituta fuit pristinae libertati sanitatis.

Contracta mulier.

§. 18. Quedam insuper puella annorum quinque, quae pedem unum habebat annis pluribus, quasi totum ex fistulis putrefactum, ita quod nec stare nec ire poterat, nisi se super foemur trahendo per terram, portata ad dicti Sancti tumulum per patrem, fuit ibidem a dicta infirmitate curata.

Alia infirma pede.

§. 19. Altera mulier, quae per annos plures visu caruerat, nec quoquam ire poterat nisi ut caeca ab altero duceretur, ducta ad Ecclesiam Herfordiensem, & facta oratione ad tumulum S. Thomae, fuit a caecitate dicta continuo liberata.

Alia quasi caeca.

§. 20. Puer insuper annorum quinque qui ex infirmitate quadam omnino visum perdidit, & duobus annis manserat ita caecus, ductus ad hujus Sancti tumulum, oratione facta visum recuperavit perfecte.

Item puer se caecus.

§. 21. Quidam etiam homo qui gilbum, ad quantitatem unius ovi anseris, ortum in collo suo portaverat multis annis, orans ad tumulum hujus Sancti, & denarium offerens, cum quo in modum crucis tetigerat dictum gilbum, statim curatus omnino fuit, & a dicto gilbo penitus liberatus.

Gilbo in collo oneratus, ad eius tumulum sanatus.

§. 22. Predictis & aliis multis miraculis Sanctum suum clarificavit Deus, qui facit mirabilia magna solus. Haec sunt certe miracula opera tua Deus, qui sic per caelestes spiritus gubernas terrena omnia, & disponis, quod ipsorum sacratum numerum, quem cadentium ruina minuit, reparas mirabiliter terrenis. Hi sunt Sancti tui omnipotens Deus, qui tua dono gratiae semper virent, rubent ut rosa, candent sicut liliam, ut mel placent, currunt ut spiritus, flagrant ut balsamum, ut sol fulgent. Sic elemens Deus sanctum suum Thomam glorificans, fidem firmat, nubilos errores dissipat & confundit, ad superna nostros rapit affectus, amoris flammis succendit frigida corda nostra. In hac igitur laeta die, quam fecit Dominus, qua Confessor, iste

Mirabilis itaque Deus in hoc Sancto.

in Dei throno corona glorie clarus sedet, laudet Deum omnis spiritus, coeli coelorum clamore ineffabili Deo canant, Sanctorum Ecclesia mente ac spiritu in chordis & organo Deo psallat; sed eo magis plande Herfordia, quae sui thesaurum corporis continet tam immentum; nam quem in Terris habuisti Pastorem, nunc obtines in caelis sedulum protectorem.

Sanctorum Canonum adferitur B. Thomas.

§. 23. Verum quia multum convenit, ut quem Deus in caelis glorificat, in terris ad suum fructum & gaudium mundus colat: Nos de ipsius vita & miraculis inquiri fecimus diligenter; dehinc super inventis per nos & Fratres nostros, attenta examinatione habita, & discussione solerti, de ipsius sanctitate vite, ac veritate miraculorum plenarie certi facti, ad requisitionem instantem, ac supplicationem humilem & devotam Praetorum multorum apud Sedem Apostolicam existentium, de dictorum Fratrum nostrorum consilio & assensu, consili de Omnipotentis Dei misericordia, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, & nostra, in Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

Ejus celebranda festiva.

§. 24. Ideoque Universitatem vestram monemus, & hortamur attente, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus 6. Non. Octobris festum Confessoris ejusdem devote & solemniter celebretis, ut pia ejus intercessione & hic a noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

Indulgentia eius Sepulchrum visitantibus proposita.

§. 25. Ut autem ad venerabile ipsius Sepulchrum ardentius & affluentius Christiani Populi confluat multitudo, ac celebrius ejusdem Confessoris extollatur festivitas, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petitori, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate consili, duos annos & duas quadragenas; Accedentibus vero annis singulis ad praedictum Sepulchrum infra ejusdem Festi Octavas, centum dies de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. die 17. Aprilis 1320. An. IV.

Datum Avinion. 15. Kalendas Maii Pontificatus nostri anno IV.

XXVI.

Ex Reg. in Archiep. Vat.

Promulgatio Sententiarum contra retinentes & inhabitantes Domos & Palatia Ecclesiarum, S.R.E. Cardinalibus in titulum seu Commendam concessarum.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei, ad certitudinem praesentium, & memoriam futurorum.

Exordium.

Ationis ordo postcebat, ut qui se de generis nobilitate clarificant, morum venustate fulgerent, abstinerent a vetitis, modeste licitis uterentur: sicque parentum suorum imitati vestigia, illorum virtutes

excolerent, normam diligenter actusque pro viribus strenuos sectarentur, quibus Deum Factorem suum in omnibus & per omnia diligentes ejus, velut Matrem venerarent Ecclesiam, illinque Praelatos digna ceu Patres reverentia honorarent, Nam honor, qui exhibetur Ministris, ei, cujus Ministri sunt, procul dubio exhibetur.

§. 1. Sed heu nonnulli Nobiles Cives Romani, aliique Laici, & Viduae habitatores Urbis, prout fide dignorum habet assertio, stirpis generositate conspicui, (morum utinam indignitate essent vacui, a indata eis quadam necessitate diluunt, dum a Majorum in illis virtute degenerant suae quodammodo antiquitatis oblii!) Habet namque assertio praebata, quod praefati Nobiles, & alii Laici, ac Viduae Domos, & Palatia ad Fratres nostros Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales Ecclesiarum dicte Urbis intulatarum, vel commendatarum eisdem ratione spectantia, quorum etiam aliqua dictis Fratribus sunt alias ab Apostolica Sede concessa, temeritate propria introeunt, occupant & inhabitant iidem Nobiles, & Laici cum Uxoribus, & tam ipsi, quam dicte Viduae cum utriusque sexus familiis eorumdem ipsorum Cardinalium, seu Vicariorum, vel Procuratorum eorumdem in dictis Ecclesiis, aut illorum, quibus est ab eis Domo & Palatiorum hujusmodi deputata custodia, non petita necdum obtenta licentia, quinimo Vicariis, Procuratoribus, & Custodibus hujusmodi renitentibus penitus, & invitis, quodque ab eisdem Vicariis, Procuratoribus, & Custodibus, seu alias pro parte ipsorum Cardinalium requisiti, ut Domos, & Palatia hujusmodi vacua derelinquant, more aspidis obturant ad voces incantantium aures suas, contra voluntatem etiam Cardinalium eorumdem in eisdem Dombus, & Palatiis commorantur in non modicam suae praesumptionis audaciam, derogationem Ecclesiasticae libertatis, honestatis injuriam, ac eorumdem Fratrum nostrorum, quinimo potius nostram, & ipsius Ecclesiae, cum ipsi, qui fore noscuntur capitis nostri membra, columnae sint Ecclesiae Sanctae Dei, inobedientiam & contemptum.

Titulares Cardinalium Domos a laicis feminis que occupatas fuisse narrat.

Hoc fieri prohibet.

§. 2. Nolentes igitur, prout nec debemus, tantae praesumptionis audaciam sub distimulationis pallio praeterire, quinimmo intendentes, prout officii nostri debitum exigit, exurgere contra tales, de Fratrum praedictorum consilio, auctoritate Apostolica edicto perpetuo prohibemus, ut nulli Nobilium Civium Romanorum, Viduarum, vel aliorum Habitatorum dicte Urbis deinceps liceat ad habitandum introire, occupare, & inhabitare Domos, & Palatia supradicta sine praedictorum Cardinalium, ad quos spectant, vel Vicariorum, seu Procuratorum ipsorum Cardinalium, aut eorum Custodum in dictis Dombus atque Palatiis, expresso consensu, sive licentia speciali.

§. 3. Si quis autem hujusmodi prohibitionis nostrae temerarius contemptor extiterit, nisi Domos & Palatia praebata infra triduum dimiserit penitus expedita, ex tunc & quoties

Contra fecus agentis excom. municationem interminat.

Cui dd. Domorum de tenentores sub esse declarati, nisi infra certum tempus eas dimiserint.

Clausula.

Dat. die 15. Aprilis 1320. An. IV.

Ibid.

Proemium.

Constitutio- nis hujus exequitio Praefatus Terrarum ad Sedem Apostolicam pertinentium commissa.

in hoc excefferit, & non retiverit infra triduum antedictum, excommunicationis incurrat sententiam eo ipso, a qua non nisi per Cardinalem, quem taliter offenderit, vel ab ejus Vicario in spiritualibus in Ecclesia in dicta Urbe intitulata, vel commendata Cardinali praefato, seu per alium, cui hoc specialiter ipse Cardinalis duxerit committendum, possit absolutionis beneficium obtinere. Si vero per bimestris temporis spatium post hujusmodi triduum sententiam ipsam animo sustinuerit indurato, ex tunc, nisi ab eodem Cardinali dumtaxat, vel a Summo Penitentiario nostro, & ejusdem Sedis de voluntate ipsius Cardinalis absolvi non valeat a sententia memorata.

§. 4. Eos vero ex Nobilibus, Civibus, Viduis, & habitatoribus antedictis, qui taliter inhabitare praesumpunt Domos & Palatia supradicta, monemus districtius, injungentes eisdem, ut infra quindecim dierum spatium postquam hujusmodi noster Processus ad notitiam ipsorum pervenerit, Domos & Palatia ipsa dimittant totaliter expedita: illos autem, qui fecus fecerint, similem excommunicationis sententiam incurere volumus ipso facto, a qua nisi ab illis Cardinalibus, quibus taliter derogarunt, vel ab eorum in dictis Ecclesiis, eis intitulatis vel commendatis Vicariis in spiritualibus, sive ab aliis, quibus id specialiter ipsi commiserint Cardinales, hujusmodi absolutionis beneficium infra duos Menses post eosdem quindecim dies nequeant obtinere: ac decursis eisdem Mensibus, nisi a Cardinalibus sic offensis tantummodo, vel a Summo Penitentiario praefatis de voluntate ipsorum Cardinalium absolvi a sententia praedicta non possint, prout de aliis est expressum. Nos enim, si fecus super his actum seu attentatum extiterit, ex nunc decernimus irritum & inane.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum prohibitionis, monitionis, voluntatis, & constitutionis infringere &c. Datum Avenioni decimo octavo Kalendas Maii Pontificatus Nostri Anno IV.

XXVII.

Quod Judaei, ad Fidem Catholicam conversi, iis bonis gaudeant, quae conversionis tempore possidebant.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

CUM sit absurdum, juri contrarium, & obvium rationi. Judaeos, domino inspirante ad Fidem Christianam conversos, propter hoc bonis privare, quae antea possidebant, ipsosque mendicitati exponere, qui existentes in perfidia judaica abundabant, omnibus Officialibus, & singulis Comitibus Venetianis, qui ad Sedem Apostolicam pleno jure noscitur pertinere, aliorumque Comitatum, & Terrarum ad eandem Sedem pertinentium,

districte praecipimus & mandamus, quatenus sic conversos, & imposterum convertendos in possessionibus & bonis aliis, quocumque nomine censentur, quae conversionis tempore obtinebant in Terris & Comitibus antedictis, occasione praedicta non perturbent, vel impediunt, nec permittant ab aliis molestari: sed ipsi se favorabiles exhibentes, ipsosque ab injuriis & violentiis protegant, & defendant.

Datum Avenioni, tertio decimo Kalendas Julii, Pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 18. Junii 1320. An. IV.

XXVIII.

Erectio Cathedralium Medicinae, & Artium in Perusino Studio, data insuper facultate Episcopo laureandi, & licentiandi in utraque facultate idoneos, pro quorum examine nonnulla sanciantur leges.

Ex eodem Reg. ff.

Joannes Episcopus, Servus Servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

DUM sollicitae considerationis indagare in mente revolvimus, quam sit donum scientiae pretiosum, quamque illius desiderabilis, & gloriosa possessio, per quam profugantur ignorantiae tenebrae, & eliminata funditus erroris caligine, studium curiosa solertia cursus & actus disponit & ordinat in lumine veritatis; magno nimirum desiderio ducimur, ut Literarum studia, in quibus impretiabilis margarita scientiae reperitur, laudanda ubilibet incrementa suscipiant: sed in illis praesertim locis propensius vigeant, quae ad multiplicanda doctrinae semina, & germina salutaria producenda fore magis accomoda & idonea dignoscuntur.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Clemens Papa Praedecessor noster, attendens fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam Civitas Perusina, Terra peculiaris Romanae Ecclesiae, ad ipsam Ecclesiam ab olim habuisse dignoscitur, & quod illas ad eam successibus temporum de bono in melius augmentarat, dignum duxit, & aequitanti consonum existimavit, ut Civitatem eandem, quam divina gratia multarum praerogativa bonitatum gratiose dotaverat, concessione generalis studii insigniret: & ut auctore Deo ex Civitate ipsa producerentur viri scientia praepollentes, auctoritate Apostolica fluit, ut in ea esset Studium generale, illudque vigeret ibidem perpetuis futuris temporibus in qualibet facultate, prout in literis Praedecessoris ejusdem inde concessis plenius dicitur contineri.

Studium Perusini a Clemente V. institutum: Vide in eodem Clemente.

§. 2. Ac subsequenter nos, licet immeriti, ad apicem summi Apostolatus assumpti, Civitatem eandem propter suae devotionis insignia, quibus se dignam Apostolicae Sedis gratia exhibebat, uberiori dono gratiae proficere cupientes, auctoritate Apostolica, de Fratrum nostrorum consilio, Venerabili Fratri nostro Episcopo Perusino, & successori-

Data vero a Joanne Episcopo Perusino facultas studentes licentiandi in utroque jure.